

Hemşire, Hekim ve Hastaların Hemşirelik İmajına İlişkin Görüşleri

Meryem YILMAZ, Zehra GÖLBAŞI, Kübra Erturhan TÜRK, Ayşe Topal HANÇER
Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sivas, Türkiye

Geliş Tarihi / Received
23.04.2019

Kabul Tarihi / Accepted
08.06.2019

Yayın Tarihi / Published
01.09.2019

Özet: Bu araştırma tanımlayıcı tipte olup, hemşirelik mesleğinin toplumsal imajının belirlenmesi amacı ile yapıldı. Araştırmanın örneklemini, bir üniversitesi hastanesinde Kasım 2017-Şubat 2018 tarihleri arasında, çalışmaya katılmayı kabul eden hekim ve hemşireler ve belirlenen tarihler arasında dâhiliye ve cerrahi kliniklerinde yatarak tedavi gören 18 yaş ve üzeri, iletişim problemi olmayan, çalışmaya katılmayı kabul eden hastalar oluşturdu. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik verilerin ve hemşirelik imajına ilişkin soruların yer aldığı anket formu ile toplandı. Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 30.73, hekimlerin 35.54 ve hastaların 37.98'idi. Hemşirelerin %43'ü, hekimlerin %72'si ve hastaların %46'sının hemşireliğin toplumsal statüsünü orta düzeyde değerlendirdiği belirlendi. Çalışmada üç grubunda hemşirelik mesleğinin dört yıllık üniversite eğitimi gerektirdiğine, önemli sorumlulukları olan bir meslek olduğuna, akademik kariyer yapmaları gerektiğine katılmışlardır. Ancak, hasta ve hekimlerin çoğunluğunun hemşirelerin hekim yardımcısı olduğuna, hemşirelerin çoğunluğunun imkân olsa mesleği bırakacağına, hastaların yarısından fazlasının "hastaların hemşireler ile ilişkili olumsuz bir anısı vardır" ifadesine katıldıkları belirlendi. Bu çalışmada, hasta, hemşire ve hekimlerin çoğunluğu hemşireliğin akademik kariyer yapması gereken ve önemli sorumlulukları olan bir meslek olarak gördükleri ancak, bunun hekimin yardımcısı sorusuna verilen cevaba göre teorik kaldığı, uygulamada hemşire dışında hekim ve hastaların hemşireyi bağımsız karar veren bir meslek olarak görmedikleri söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Hemşire, İmaj, Hemşirelik İmajı, Toplumsal İmaj.

Nurses, Physicians and Patients' Views on the Image of Nursing

Abstract: A descriptive type design was used in this study and it was conducted to determine the public image of nursing profession. The sample of the study consisted of physicians and nurses who agreed to participate in the study between November 2017 and February 2018 in a university hospital. Also, the patients who were 18 years of age and older and who did not have communication problems and accepted to participate in the study were recruited. The data were collected by a questionnaire including questions about socio-demographic data and nursing image prepared by the researchers. The average age of the nurses was 30.73 years, were physicians 35.54 years and were the patients 37.98 years. It was determined that 43% of the nurses, 72% of the physicians and 46% of the patients evaluated at a moderate level the public image of nursing. In addition, it was found that the majority of three groups require that the nursing profession requires a four-year university education that nursing should have an academic career, that is a profession with important responsibilities. However, it was determined that the majority of the patients and physicians were nurses' physician assistants, and the majority of the nurses would leave the profession if possible, and more than half of the patients agreed that in patients have a negative memory related to nurses. According to the results of this study, it was determined that the majority of patients, nurses and physicians considered nursing as an profession with important responsibilities. However, it can be said that this was theoretic according to the answer given to the physician's question, in addition to nurses, physicians and patients did not see the nurse as an independent decision-making profession.

Keywords: Nurse, Image, Image of Nursing, Public Image.

Sorumlu yazar: Kübra Erturhan TÜRK

Adres: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas, Türkiye
e-mail: kubraerturhan@gmail.com

GİRİŞ

Uluslararası Hemşirelik Konseyi tarafından hemşirelik; bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilitasyon çalışmalarına katılan bir meslek olarak tanımlanmıştır (13). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere hemşirelik mesleği, birey, aile ve toplumun biyopsikososyal ve spiritual açıdan gereksinimlerini karşılayan, bu gereksinimler doğrultusunda bakım veren bir imaj sergilemektedir. Bu nedenle hemşirelerin mesleki ortamlarda profesyonel benlik imajlarını içselleştirebilecekleri ve profesyonel özerk uygulamaları yerine getirerek değerlendirebilmeleri için teşvik edildiği bir profesyonel kültüre maruz kalmaları gerekmektedir. Çünkü hemşirelik imajı, klinik performansı, iş memnuniyeti ve bakım kalitesini etkileyen, hemşirenin rol ve kimliği ile sıkı sıkıya ilişkilidir.

Meslek günümüz yüzyılında bazı değişikliklere rağmen 18. yy'dan bugüne kadar statü, güç ve imajı ile ilişkili önemli mücadele verdiği ve bu mücadelenin halen devam ettiği belirtilmektedir (15). Bilim insanları mesleğin geçmişten günümüze kadar çoğunlukla kadın mesleği olarak sürdürülmesinin sonucu olarak, kadınların toplumdaki imajının mesleğin toplumsal imajını belirlediğini vurgulamaktadır (1). Bu bağlamda formal eğitimin bulunmadığı ilk çağlarda kadınlar tarafından yapılan bakım çoğunlukla hata, deneyimlerden ya da sanat olarak öğrenilmiş (5) ve kutsal (16) olarak görülmüştür. Orta çağda ise dinin etkisinde kalmış ve cadı olarak suçlanmıştır (6). Bu durum kadınların Rönesans dönemi sonrasında ekonomik gelir karşılığı çalışmaya başlaması ile değişmeye başlamıştır (17).

Dünyada profesyonelleşmeye yönelik gelişmelere, hemşireliğin zengin ve karmaşık tarihine rağmen toplumun büyük bir bölümü tarafından, hemşireliğin ne olduğu hemşireleri de içeren az sayıdaki insan tarafından bilinmektedir (11). Hemşirelik mesleğinin özü tüm zamanlarda toplumsal cinsiyet kalıplarından zarar görmüş ve toplumsal imajı ile profesyonel imajı eşleşmemiş, özerk ve bilimsel bir meslek olarak görülmemiştir (8). Oysa hemşirelik disiplini 20. yy son 30 yılı boyunca ve 21. yy ilk 10 yılında mesleki gelişim açısından muazzam gelişmeler kaydetmiş, hemşirelik teorileri geliştirilmiş ve kanıtla dayalı uygulamalar ile bakım kalitesini arttırmak için araştırma üzerine odaklanılmış, lisans, yüksek lisans ve doktora derecesi eğitim programları geliştirilmiştir. Ancak, bu gelişmelerin mesleğin bilimsel ve profesyonel gelişimini tanyan bir toplum imajı ile sonuçlanmadığı bildirilmektedir (10).

18. yy'da Florence Nightingale hemşirelik bilgisini tıp bilgisinden farklı ve tıp mesleğine tabi/bağlı olmayan eşit, bağımsız bir meslek olarak görmesine rağmen, hemşirelik, uzun zaman tıp mesleğinden ayrılamaz olarak görülmüştür.(10) Bunun nedeni olarak, uluslararası düzeyde Dünya

Sağlık Örgütü tarafından da hemşirelik kavramının ve hemşirelik hizmetlerinin etkisinin büyük oranda yanlış sunulduğu ve yanlış anlaşılmış olduğu ileri sürülmektedir. Bu nedenle Gordon ve Nelson (9), hemşirenin "erdem senaryosundan" uzaklaşarak bilgi temelli bir kimliğe doğru ilerlemesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sağlık bakım profesyonelleri içinde önemli yeri olmasına rağmen hemşirelerin verdiği bakım, çoğunlukla bilgi temelli değildir ve bu nedenle görünmezdir (3). Bunun nedeni; yasa koyucular tarafından hekimin sağlık ekibinin lideri olarak görülmesi, bu nedenle sağlık hizmetlerinin hekim egemenliği altında olması (2), hemşirelik yasasında hemşireliğin rol ve sorumluluklarının açık olarak tanımlanmasına, ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından hemşireliğin lisans düzeyinde olması savunulurken, Türkiye'de farklı düzeylerde eğitim verilmesi ve diğer meslek gruplarında dikkat edilen eğitime göre unvan alma durumunun hemşirelik mesleğinde dikkat edilmemesi, farklı düzeylerde eğitim alan gruplara hatta hemşirelik eğitimi almayanlara dahi "hemşire" unvanının verilmesi, mesleğin bilgi temelli olmasını, mesleki örgüt kapsamında hareket edilmesini, liderlik davranışı göstermelerini, rol karmaşası yaşanmasını, alınan ücreti ve benzer şekilde idari görevlerde kriter olmamasını, mesleğin otonomisini (20) ve profesyonel davranış ve tutumları ve toplumsal imajını olumsuz yönde etkilemektedir (19). Bunların yanı sıra toplumun klinik alanda hekim ve hemşireler arasında gördükleri hiyerarşik yapı, yazılı ve sözlü basın hemşireliği hekimin sağ kolu olarak göstermesinin bu yanlış imajı pekiştirdiği için sağlık hizmetlerinde çalışan hekim ve diğer meslek gruplarına kıyasla toplumda daha az saygı görmesine neden olduğu vurgulanmaktadır (23).

MATERYAL VE METOT

Bu araştırma, hasta, hemşire ve hekim grubunun hemşirelik mesleğinin toplumsal imajına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere tanımlayıcı tipte yapıldı.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesinde çalışan hekim ve hemşirelerin tamamı ve belirlenen tarihler arasında dâhiliye ve cerrahi kliniklerinde yatarak tedavi gören 18 yaş ve üzeri, iletişim problemi olmayan, çalışmaya katılmayı kabul eden tüm hastalar oluşturdu. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılmaması amaçlandı. Bu nedenle örneklem seçimi yapılmadı, evren örnekleme oluşturdu.

Veri toplama araçları

Çalışmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan sosyo-demografik özellikleri içeren ve hemşirelik imajına ilişkin soruların yer aldığı anket formu ile toplandı.

Anket formu

Anket formu iki bölümden oluşturuldu. Birinci bölümde; hasta, hekim ve hemşirelerin demografik özelliklerine yer verildi. Hasta anket formunda; yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durum, yattığı klinik, kaç kez hastanede yattığı, yatış süresi, ailede hemşire olup olmaması ve hemşireliğin toplumsal statüsüne yönelik olmak üzere 9, hemşire anket formunda; yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışma yılı, çalışma pozisyonu, ailede hemşire olup olmaması ve hemşireliğin toplumsal statüsü olmak üzere 8, hekim anket formunda; yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışma yılı, ünvanı, ailede hemşire olup olmaması ve hemşireliğin toplumsal statüsü olmak üzere 8 sorudan oluşturuldu. Anket formunun ikinci bölümünde hemşirelik imajına ilişkin 26 soruya yer verildi.

Verilerin toplanması

Araştırmada formlar uygulanmadan önce katılımcılara araştırmanın amacı açıklandı ve formlar araştırmaya katılmayı kabul eden hasta, hekim ve hemşirelere yüz yüze görüşme yöntemi ile odalarında uygulandı.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS 22.0 (SPSS Inc.; Chicago, IL, USA) programı kullanıldı. Veriler; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve bağımsız gruplarda t-testi kullanılarak değerlendirildi.

Araştırmanın etik yönü

Araştırmaya başlanılmadan önce kurumun etik komitesinden (2017-10/05) ve çalışmanın yapılacağı kurum yönetiminden yazılı izin alındı. Ayrıca araştırmanın uygulanması sırasında Helsinki Bildirgesinde yer alan etik ilkelere uyuldu.

BULGULAR

Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması, Tablo 1'de görüldüğü gibi, 30.73 olup, çoğunluğunun kadın, evli, lisans mezunu, klinik hemşire, ailesinde hemşire bulunmadığı ve %43'ünün hemşireliğin toplumsal statüsünü orta düzeyde değerlendirdiği saptandı. Hekimlerin yaş ortalaması 35.54 olup, çoğunluğunun erkek, evli, asistan, ailesinde hemşire bulunmadığı ve %72'sinin hemşireliğin toplumsal statüsünü orta düzeyde değerlendirdiği belirlendi. Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalamasının 37.98, çoğunluğunun erkek, ilköğretim mezunu, evli, cerrahi kliniklerde yattığı, ailesinde hemşirenin olmadığı ve %46'sının hemşireliğin toplumsal statüsünü orta düzeyde değerlendirdiği belirlendi.

Tablo 2'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan hastaların %74'ü, hemşirelerin %85'i ve hekimlerin %95'i hemşirelik mesleğinin dört yıllık üniversite eğitimi gerektirdiğini, hastaların %89'u, hemşirelerin %93'ü ve hekimlerin %90'ı hemşireliğin

önemli sorumlulukları olan bir meslek olduğunu, hastaların %73'ü, hemşirelerin %31'i ve hekimlerin %62'si hemşireliğin toplumsal statüsünün yüksek olduğunu, hemşirelerin "hemşirelik bireyler tarafından tercih edilen bir meslektir" ifadesine en düşük düzeyde, sağlık hizmetlerinin önemli bir bölümünü oluşturur ve "hemşirelik bilimsel bilgiye dayalı olarak yürütülen bir meslektir" ifadesine en yüksek düzeyde katıldıklarını ifade ettikleri, "her birey ailesinde bir hemşire olsun ister ve "hemşirelik mesleğinin toplumsal statüsü/saygınlığı geçmiş yıllara göre daha yüksektir" ifadesine hekimlerin en düşük düzeyde "hemşirelerin yaptığı işlerin bireylerin sağlığı üzerinde olumlu etkileri vardır" ifadesine ise en yüksek düzeyde katıldıkları, "hemşireler yaptıkları araştırmalarda sağlıkla ilgili bilimsel bilginin gelişimine katkıda bulunurlar" ve aldığı ücretin düşüklüğüne hemşirelerin en fazla katıldıkları, hemşirelerin bağımsız karar veremediğine ilişkin ifadeye en fazla hastaların katıldıkları, hemşirelerin çalışma koşullarının zor olduğuna ve mümkün olsa mesleğini değiştirme ifadelerine en yüksek hemşirelerin katıldıkları, hasta ve hekimlerin çoğunluğunun hemşirelerin hekim yardımcısı olduğuna katıldıkları, hemşirelik mesleğini yalnızca kadınların yapması gerektiğine hastaların daha fazla katıldıkları, hasta ve hemşirelerin yarından fazlasının erkeklerin mesleğin toplumsal statüsünü yükselteceğine katıldıkları, her üç grupta hemşirelik mesleği olmadan sağlık hizmetinin yürüyebileceğine katılmadıkları ve hemşirelerin yarından fazlası imkan olsa hemşirelerin çoğunluğunun mesleği bırakacağına katıldıkları, hekimlerin çoğunluğunun hemşireliğin kutsal olduğuna katıldıkları, hemşirelerin yarından fazlasının mesleğini severek yapmadığına ve mesleğe gereken değeri vermediklerine katıldıkları, hastaların yarından fazlasının "hastaların hemşireler ile ilişkili olumsuz bir anısı vardır" ifadesine katıldıkları, üç grupta hemşirelerin akademik kariyer yapmaları gereksizdir ifadesine katılmadıkları belirlendi.

Tablo 1. Hasta, hemşire ve hekimlerin tanıtıcı özellikleri

Tanıtıcı Özellikler		Hasta(N=100)	Hemşire(N=100)	Hekim(N=100)
		%	%	%
Cinsiyet	Kadın	49	79	37
	Erkek	51	21	63
Medeni durum	Evli	63	60	68
Ailede hemşire	Bekar	37	39	32
	Var	23	37	34
Hemşireliğin toplumsal statüsü	Yok	76	63	66
	Düşük	13	53	11
Hastaların eğitim durumu	Orta	46	43	72
	Yüksek	41	4	17
	Üniversite	28	-	-
Hastaların yattığı klinik	Lise	30	-	-
	İlköğretim	35	-	-
	Okuryazar değil	7	-	-
Hemşirelerin eğitim durumu	Cerrahi	68	-	-
	Dahiliye	32	-	-
Hemşirelerin çalışma pozisyonu	Lisans	-	78	-
	Ön lisans	-	9	-
Hemşirelerin çalışma pozisyonu	Lise	-	13	-
	Yönetici	-	17	-
Hekimlerin Unvanı	Klinik hemşire	-	83	-
	Prof.	-	-	21
	Doç.	-	-	12
	Yrd. Doç.	-	-	6
	Arş. Gör.	-	-	61

Tablo 2. Hemşire, hasta ve hekimlerin hemşirelik imajına ilişkin görüşleri

	Katılıyorum		
	Hasta (N=100)	Hemşire (N=100)	Hekim (N=100)
Olumlu İfadeler			
Hemşirelik mesleği 4 yıllık üniversite eğitimi gerektirir	74	85	95
Hemşirelik önemli sorumlulukları olan bir meslektir	89	93	90
Hemşirelik toplumsal statüsü/saygınlığı yüksek bir meslektir	73	31	62
Hemşirelik bireyler tarafından tercih edilen bir meslektir	58	33	64
Hemşirelik hizmetleri sağlık hizmetlerinin önemli bir bölümünü oluşturur	89	94	86
Hemşirelik bilimsel bilgiye dayalı olarak yürütülen bir meslektir	78	90	77
Her birey ailesinde bir hemşire olsun ister	73	54	34
Hemşirelik mesleğinin toplumsal statüsü/saygınlığı geçmiş yıllara göre daha yüksektir	63	60	29
Hemşirelerin yaptığı işlerin bireylerin sağlığı üzerinde olumlu etkileri vardır	84	87	90
Hemşireler yaptıkları araştırmalarda sağlıkla ilgili bilimsel bilginin gelişimine katkıda bulunurlar	75	89	79
Olumsuz İfadeler			
Hemşirelerin aldığı ücret düşüktür	42	89	65
Hemşireler bağımsız karar veremezler	60	22	31
Hemşirelerin çalışma koşulları zordur	63	96	87

Hemşirelerin çoğu imkanı olsa mesleğini değiştirir	31	84	55
Hemşireler hekimlerin yardımcısıdır	76	17	73
Hemşirelik mesleğinin yalnızca kadınlar yapmalıdır	28	15	19
Erkeklerin hemşirelik mesleğine girmesi hemşireliğin toplumsal statüsünü/saygınlığını yükseltir	56	53	30
Hemşirelik mesleği olmasa da sağlık hizmetleri yürür	6	9	5
İmkani olsa hemşirelerin çoğu mesleğini bırakır	24	64	42
Hemşirelik kutsal bir meslektir	75	80	85
Çoğu hemşire mesleğini severek yapmıyor	43	67	55
Çoğu hemşire mesleğine gereken değeri vermemektedir	40	60	40
Hemşire unvanı erkekler için uygun değildir	32	24	26
Çoğu hastanın hemşirelerle ilgili olumsuz bir anısı vardır	60	45	33
Hemşirelerin akademik kariyer yapmaları gereksizdir (Doç, Prof olma)	20	9	13

TARTIŞMA

Hemşirelik mesleğinin toplum imajı meslek üyeleri için sürekli bir endişe kaynağı olmuştur ve bu endişe devam etmektedir. Bu çalışma, hasta, hemşire ve hekim grubunun hemşirelik mesleğinin toplumsal imajına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere yapıldı. Bu çalışmada, hekimlerin büyük çoğunluğu tarafından, hasta ve hemşirelerin ise %50'den biraz daha az oranda hemşireliğin toplumsal imajını orta düzeyde değerlendirdiği belirlendi. Hemşireliğin toplumsal imajını belirlemek üzere yapılan bir çalışmada da bu çalışmanın bulgusunu benzer şekilde hemşireliğin toplumsal imajı orta olarak belirlenmiştir (21). Hemşirelik imajına ilişkin yapılan bir başka çalışmada (19), hekimlerin halen sağlık kurumlarında otoritesini sürdürdüğu, hemşirelerin hasta ile ilgili her türlü konuda bilgili ve hastasına hâkim olduğu düşünülse bile, davranış ve tutum yönünden profesyonel olmamasının hemşirelik imajını olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Takase (22) tarafından Avusturalya'da yapılan bir başka çalışmada ise, hemşirelerin mesleği toplumdaki çok daha olumsuz gördükleri, toplumun hemşirelik mesleğini tanımadığı ve yaptıkları işlerin belirsiz olmasından dolayı hemşirelerin toplumsal imajının istendik düzeyde olmadığı, hemşirelerin uygulama üzerinde fazla güç sahibi olmayan bir "kadın işgali" olarak görüldüğu belirlenmiştir. Bu bulgular sonucunda, hemşirelik mesleğinde lisans mezunu olmayan bireylere hemşire unvanı verilmemesi (hemşirelik yasında yer aldığı gibi yalnızca lisans düzeyine hemşire unvanı verilmesi), hemşirenin kendi görev yetki ve sorumluluklarının bilincinde hareket etmesi, hemşirelerin kendi alanlarına ilişkin karar vermesi ile hemşirelik imajının istenilen düzeyde değişebileceği öngörülmektedir.

Bunların yanı sıra hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin algı, tutum ve davranışları hemşirelik imajının oluşumunda önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada hemşirelerin büyük çoğunluğunun (%84) imkânları olsa mesleklerini değiştirecekleri ve mesleklerini severek yapmadıkları (%67) ve "hemşirelik bireyler tarafından tercih

edilen bir meslektir" ifadesine büyük çoğunluğunun katılmadıkları belirlendi. Bu çalışmadan elde edilmiş sonuca paralel olarak, diğer çalışmalarda da, hemşirelerin kendi mesleklerine karşı olumsuz bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir (7,12,22). Çalışmalardan elde edilmiş bu sonuçların hemşirelerin hasta bakımında bağımsız karar verememeleri ve hekim egemen bir sağlık bakım anlayışından kaynaklandığı söylenebilir. Hemşireler ve toplumun hemşirelik imajı, hemşirelik mesleğinin tercih edilmesini ve çalışan hemşirelerin işte kalmasını etkiler.

Çalışmamızda hemşirelerin çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ve "erkeklerin hemşirelik mesleğine girmesi hemşireliğin toplumsal statüsünü/saygınlığını yükseltir" ifadesine hasta, hemşire ve hekim grubunun orta düzeyde katıldıkları bulundu. Bu sonuç, Türkiye'de erkek hemşire sayısının artmasına rağmen kadın egemen bir konumda kalmaya devam ettiğini göstermektedir. Özdemir ve ark. (18) tarafından hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin erkek hemşirelerin hemşireliğin statüsünü yükseltebileceğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu sonuç erkek erkil toplum bakış açısından ve hemşireliğin tarihsel geçmişinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Oysa mesleğin imajını cinsiyet değil görev ve sorumlulukları, aynı zamanda yapılan bilimsel çalışmaları ve kabul edilmiş hemşirelik yasanın, sağlık sisteminde uygulanmasının katkı vereceği söylenebilir.

"Her birey ailesinde hemşire olsun ister" ifadesine hasta grubu çoğunlukla katılmıştır. Bu bulgu Keçeci ve ark. (14) yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. Çalışma sonuçları hastaların hastalandıklarında bakım ve tedavisinin daha kolaylıkla sağlanabilmesi için sağlık personeli olan bir yakınının olmasını düşünmesi, destek ve güvence olarak görmesinden kaynaklanmış olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

"Hemşireler hekimlerin yardımcısıdır" ifadesine hasta ve hekim grubu oldukça yüksek düzeyde katılmışlardır. Hemşire grubu ise bu görüşe

katılmamıştır. Türkiye’de yapılan bir çalışmada bu bulguyu desteklemektedir (14). Profesyonellik, bireyin kendisini profesyonel olarak düşünüp buna yönelik davranış göstermesidir (4). Bu noktada hemşirenin profesyonellik ölçütlerine uygun davranışları yaşama geçirmesi, profesyonelleşmede önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmada hemşirelerin çoğunluğunun hekimin yardımcısı olduğunu kabul etmemeleri profesyonellik kriterlerinde düşündüklerini ancak, sağlık sisteminin hekim ağırlıklı olmasından dolayı uygulamada etkin olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Çünkü Türkiye’de hemşireliğin dört yıllık lisans eğitimi sırasında profesyonellik kriterleri oldukça yoğun şekilde verilmektedir. Bu nedenle profesyonel çalışmamaktan dolayı fırsat bulduklarında mesleği bırakma eğiliminde oldukları düşünülebilir. Çalışmamızda hasta, hemşire ve hekimlerin çoğunluğunun “hemşireliğin önemli sorumlulukları olan bir meslek olduğunu” belirttikleri saptandı. Ancak bu soruya verilen yanıtın teorik kaldığı, uygulamada hemşire dışında hekim ve hastaların hemşireyi bağımsız karar veren bir meslek olarak görmedikleri söylenebilir.

SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilmiş sonuca göre 21.yy’daki bilimsel ve teknolojik ilerlemeler göz önünde bulundurulduğunda sağlık bakım kurumlarında hemşirelerin yasalarda belirlenmiş rol ve sorumlulukların uygulanabilir şekilde değiştirilmesi, rollerin kâğıt üzerinde ya da teorik kalmaması gerektiği önerilebilir. Çünkü dünyanın hiç bir ülkesinde dört yıllık lisans/fakülte eğitimi almış olan bir meslek bir başka mesleğin yardımcısı pozisyonunda bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

1. **Burhardt MA, Nathaniel AK. (2013):** Çağdaş hemşirelikte etik, 3. Baskı. Çeviri: Alpar ŞE, Bahçecik N, Karabacak Ü. İstanbul Tıp Kitabevi, İstanbul.
2. **Cerit B. (2010):** Hemşirelerin profesyonellik davranışları ile etik karar verebilme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Programı, Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
3. **Cukljek S, Juresa V, Babic J. (2017):** The cross-cultural (transcultural) adaptation and validation of the nursing image questionnaire. *Nurse educ today*; 48:67-71.
4. **Edgett JD. (1996):** Yönetme sanatı. Çeviri: Haykır A, Öteki Yayınevi, Ankara.
5. **Egenes KJ. (2009):** "Ch. 1: History of nursing". In roux, gayle; Halstead, Judith. issues and trends in nursing: essential knowledge for today and tomorrow. Jones & Bartlett Publishers.
6. **Ehzenreich B, English D. (1992):** Cadılar, büyücüler ve hemşireler. Çeviri: Berkay F. Kavram Yayınları, İstanbul.

7. **Emeghebo L. (2012):** The image of nursing as perceived by nurses. *Nurse Educ Today*; 32(6):e49-53.
8. **Eşer İ, Orkun N, Çetin P. (2017):** Hemşirelik İmajı ve 1950’li Yıllarda Bir Seri İlan. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*; 10(4):275-278.
9. **Gordon S, Nelson S. (2005):** An end to angels. *American Journal of Nursing*; 105(5):62-69.
10. **Hoeve YT, Jansen G, Roodbol P. (2014):** The nursing profession: public image, self-concept and professional identity. A discussion paper. *J Adv Nurs*; 70(2):295-309.
11. **Holme A. (2015):** Why history matters to nursing. *Nurse Educ Today*; 35(5):635-637.
12. **Ingwu JA, Ohaeri BM, Iroka OL. (2016):** The professional image of nursing as perceived by nurses working in tertiary hospitals Enugu, Southeast Nigeria. *African Journal of Midwifery*; 4(1):595-602.
13. **International Council of Nurses, Definition of nursing (2002):** <https://www.icn.ch/nursing-policy/nursing-definitions>. Erişim tarihi: 20/01/2019.
14. **Keçeci A, Çelik Durmuş S, Oruç D, Öner Kapsız Ö. (2014):** The society's view of nursing in Turkey. *Hospital Topics*; 92(2):36-43.
15. **Koo M, Lin SC. (2016):** The image of nursing: A glimpse of the Internet. *Jpn J Nurs Sci*; 13(4):496-501.
16. **Küçük Durur E. (2016):** Çirkin cadılıktan güzellik uzmanlığına uzanan yolda: şifacı kadınlar. *Global Media Journal TR Edition*; 7(13):85-100.
17. **Ökdem Ş, Abbasoğlu A, Doğan N. (2000):** Hemşirelik tarihi, eğitimi ve gelişimi. Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı; 1(1):5-11.
18. **Özdemir A, Akansel N, Tunk GC. (2008):** Gender and career: female and male nursing students'perceptions of male nursing role in Turkey. *Health Science Journal*; 2(3):153-161.
19. **Özkaraca R, Abaan S. (2009):** Hekim ve hemşirelerin iş birliğine ilişkin tutumları ve birbirlerini profesyonellik açısından değerlendirmeleri. *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.*
20. **Patidar AB, Kaur J, Sharma SK, Sharma N. (2011):** Future nurses' perception towards profession and carrier plans: A cross sectional survey in sate Punjab. *Nursing and Midwifery Research Journal*;7(4):175-185.
21. **Sis Çelik A, Pasinlioğlu T, Kocabeyoğlu T, Çetin S. (2013):** Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. *FN. Hem. Derg*; 21(3):147-153.
22. **Takase M, Maude P, Maniase E. (2006):** Impact of the perceived public image of nursing on nurses work behaviour. *J Adv Nurs*; 53(3):333-343.
23. **Zarea K, Negarandeh R, Dehghan-Nayeri N, Rezaei-Adaryani M. (2009):** Nursing staff

shortages and job satisfaction in Iran: issues and challenges. Nursing & Health Sciences; 11(3):326-331.